

แบบจัดเก็บข้อมูลพันธุ์พืชท้องถิ่น

๑. ชื่อพืช/ชื่อสามัญ : ดาหลา

๒. ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Etilingera elatior* (Jack) R.M. Smith

๓. ชื่อเรียกในท้องถิ่น : กาหลา, กะลา

๔. ชนิดพืช : ไม้ล้มลุก

๕. ลักษณะประจำพันธุ์ : ลำต้น ดาหลาเป็นพืชที่มีลักษณะคล้ายข่า มีลำต้นใต้ดินเรียกว่าเหง้า (rhizome) เหง้านี้จะเป็นบริเวณที่เกิดของหน่อดอกและหน่อต้น ดาหลา ๑ ต้น สามารถให้หน่อใหม่ได้ประมาณ ๗ หน่อ ในเวลา ๑ ปี ส่วนลำต้นเหนือดินเป็นกาบใบที่โอบซ้อนกันแน่น เช่นเดียวกับพวกกล้วย ส่วนนี้คือลำต้นเทียม (pseudostem) ลำต้นเหนือดินสูง ๒-๓ เมตร มีสีเขียวเข้ม

ใบ มีรูปร่างยาวรี กลางใบกว้างแล้วค่อยๆเรียวไปหาปลายใบและฐานใบ ใบไม่มีก้านใบผิวเกลี้ยง ทั้งด้านบนและด้านล่าง ใบยาว ๓๐-๘๐ เซนติเมตร กว้าง ๑๐-๑๕ เซนติเมตร ปลายใบแหลมฐานใบเรียวลาดเข้าหาก้านใบ เส้นกลางใบปรากฏชัดทางด้านล่างของใบ

ดอก ดอกดาหลา เป็นดอกช่อมีลักษณะดอกแบบ (head) ประกอบด้วย กลีบประดับ (Bracts) มี ๒ ขนาด ส่วนโคนประกอบด้วย กลีบประดับขนาดใหญ่ มีความกว้างกลีบ ๒-๓ เซนติเมตร จะมีสีแดงขลิบขาวเรียงซ้อนกันอยู่ และจะบานออก ประมาณ ๒๕-๓๐ กลีบ และมีกลีบประดับขนาดเล็กอยู่ส่วนบนของช่อดอกความกว้างกลีบประมาณ ๑ เซนติเมตรซึ่งมีสีเดียวกับกลีบประดับขนาดใหญ่ กลีบประดับเล็กนี้จะหุบเข้าเรียงเป็นระดับ มีประมาณ ๓๐๐-๓๓๐ กลีบ ภายในกลีบประดับขนาดใหญ่ที่บานออกจะมีดอกจะมีขนาดเล็กกลีบดอกสีแดง ซึ่งเป็นดอกสมบูรณ์เพศอยู่จำนวนมาก ดอกบานเต็มที่จะมีขนาดความกว้างดอกประมาณ ๑๔-๑๖ เซนติเมตร ความยาวช่อ ๑๐-๑๕ เซนติเมตรมีก้านช่อดอกยาว ๓๐-๑๕๐ เซนติเมตร ลักษณะก้านช่อดอกแข็งตรงดอก จะออกตลอดปีแต่จะให้ดอกดกที่สุดในช่วงฤดูร้อน คือ เดือนมีนาคม - พฤษภาคม ดอกจะพัฒนามาจากหน่อดอกที่แทงออกมาจากเหง้าใต้ดินลักษณะของหน่อจะมีสีเขียวที่ปลายหน่อ

๖. ถิ่นกำเนิด : เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๗. แหล่งพันธุ์ : กระจายอยู่ทั่วไป

๘. การปลูก/การขยายพันธุ์/การดูแลรักษา : ดาหลาสามารถขยายพันธุ์ด้วยวิธีต่างๆ ดังนี้

การแยกหน่อ ควรแยกหน่อที่มีความเหมาะสมนำไปปลูก คือ สูงประมาณ ๖๐-๑๐๐ เซนติเมตร ขึ้นไปและมีกิ่งอ่อนกิ่งแก่ประมาณ ๔-๕ ใบ ใช้มีดตัดให้มีเหง้า และรากติดอยู่ด้วย ซึ่งหน่อชนิดนี้จะมีหน่อดอกอ่อนๆ ติดมาด้วยประมาณ ๓ หน่อ นำไปปักชำในถุงพลาสติก ๑ เดือน เพื่อให้หน่อแข็งแรงก่อนนำไปปลูก

การแยกเหง้า โดยการแยกเหง้าที่เกิดใหม่ที่โคนต้น แล้วนำไปปักชำในแปลงเพาะชำ วิธีนี้จะใช้เวลาประมาณ ๑ ปี จึงจะเริ่มให้ดอก **การปักชำหน่อแก่** โดยนำไปปักชำในแปลงเพาะชำให้แตกหน่อใหม่แข็งแรง แล้วจึงค่อยย้ายมาปลูกลงแปลง

ฤดูปลูก การปลูกดาหลาสามารถปลูกได้ทุกฤดู แต่ฤดูปลูกที่เหมาะสมที่สุด คือ ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนสิงหาคม ซึ่งดาหลาจะมีการเจริญเติบโตทางด้านลำต้นและแตกหน่อ ช่วงที่ดาหลาแตกหน่อได้มากคือเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม แต่ในหลายๆ มีน้ำเพียงพอไม่จำเป็นต้องรอฤดูฝน

การเตรียมแปลง พื้นที่ดอนทำการพรวน ตากดินไว้ประมาณ ๕ - ๗ วัน ย่อยดินให้ละเอียดเก็บวัชพืชออกให้หมด พื้นที่ลุ่มทำการขุดยกร่องสวนมีคูน้ำลึก ๑ เมตร กว้าง ๑ เมตร แปลงปลูกกว้าง ๒-๓ เมตร ความยาวตามขนาดของพื้นที่ และมีการไถพรวนตากดินไว้ประมาณ ๕-๗ วัน เก็บวัชพืชออกให้หมด

๑๑. เอกสารอ้างอิง :

วิกิพีเดีย. ตาหลา. เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ตาหลา>

๑๒. ภาพประกอบ :

ข้อมูลโดย : ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจจังหวัดชุมพร

ที่อยู่ : ๒๒/๑ ม.๖ ต.ขุนกระโทก อ.เมือง จ.ชุมพร

เว็บไซต์ : <http://www.aopdb๐๓.doe.go.th>